

PRVNÍ POMOC PŘI POPÁLENINÁCH A NADÝCHÁNÍ SE KOUŘE

Popáleniny a opařeniny

Popáleniny a opařeniny patří k velmi vážným poraněním, která mohou ohrozit i život. Popáleniny jsou nejčastěji způsobeny ohněm, při zásahu elektrickým proudem nebo bleskem. Opařeniny vznikají např. vařící vodou nebo horkou párou. Popáleniny rozdělujeme podle hloubky poškození na dvě kategorie. Na povrchní a hluboké. Zpravidla platí, že čím je popálenina hlubší, tím je závažnější. Čím hlubší, tím je také horší možnost hojení, až téměř žádná. Po zahojení po nich zůstávají většinou trvalé následky. Popáleniny se dělí dle závažnosti do čtyř stupňů. Vážnost popálenin určuje velikost popálené plochy a hloubka popálení. U dětí je popálení vážné, pokud je popálená plocha větší než 5 %, u dospělých 15 %. Jako pomůcka pro určení velikosti popálené plochy může posloužit velikost dlaně popáleného. Jeho dlaně odpovídá přibližně 1 % celkového povrchu lidského těla. Tzn., že 5 % popálené plochy je velké asi jako 5 dlaní postiženého. Jako vážné popáleniny označujeme popáleniny dýchacích cest, obličeje, očí, v okolí konečníku a přirození bez ohledu na hloubku a velikost popálené plochy.

Technická první pomoc

Okamžitě zastavte působení tepla na postiženého! Tzn., uhasťte oděv a odtáhněte postiženého od zdroje tepla, odstraňte hořlavé látky z okolí.

- hořící oděv uhasťte vodou, pokrývkou hozenou na postiženého (vyvarujte se použití látek z umělohmotných vláken)
- svezte horký nebo mokrý oděv (není-li přiškvařen)
- sejměte z těla postiženého prsteny, náušnice, náramky, hodinky (pro následný otok tkáně může být jejich odstranění v pozdější době problematické)
- při hašení svého hořícího oděvu se řiďte pravidlem „Zastav se, lehni si, kutálej se“

Zdravotnická první pomoc

- popálené místo začněte co nejdříve chladit, např. proudem studené čisté vody
- chladit popálené místo byste měli dostatečně dlouho, alespoň 10 minut; cítí-li postižený palčivou bolest, můžete pokračovat v chlazení i déle, ale pozor na podchlazení, které může zhoršit jeho stav
- u malých dětí chlaďte trup a hlavu jen desítky vteřin
- nestrhávejte ani nepropíchněte postiženému puchýře nebo zuhelnatělé tkáně
- nesahejte do rány a ani jí nepřikrývejte; použít můžete pouze čistou bavlněnou látku nebo sterilní obvaz
- nepoužívejte masti, zasypy, vatu
- v rámci protišokových opatření postiženého uložte na suché a rovné místo; můžete jej uložit i do zotavovací polohy; obvykle si postižený najde sám vyhovující polohu
- ihned volejte tísňovou linku 155 a počkejte na zdravotnickou pomoc

Nadýchání se kouřem

Na první pohled by se mohlo zdát, že při požáru je pro zdraví a život člověka nejvíce nebezpečné hoření. Faktem však je, že nejnebezpečnější jsou zplodiny hoření. Při každém požáru se uvolňuje kouř, který obsahuje řadu jedovatých a nebezpečných plynů. Pokud se nacházíte v zakouřené místnosti, můžete se snadno nadýchat těchto spalin a může se u vás vyvinout těžká otrava. V některých případech již po pouhých dvou až třech nádeších můžete velmi rychle upadnout do bezvědomí a přivodit si smrt. Mezi velmi nebezpečné látky, z nichž se při požáru uvolňují vysoce jedovaté zplodiny, se řadí v domácnostech široce rozšířené plasty, např. PVC (polyvinylchlorid), molitan, PS (polystyren), PE (polyethylen), PA (polyamid), umakart, lepidla, laky a další. Často v produktech hoření nalezneme toxické látky jako oxid

uhelnatý (vzniká při nedokonalém hoření; může rychle způsobit bezvědomí i smrt bez jakýchkoli předchozích příznaků nevolnosti), oxid siřičitý (ostře páchnoucí jedovatý plyn), chlorovodík (jedovatý plyn s dráždivými účinky pro oči i dýchací cesty), kyanovodík (velmi jedovatý bezbarvý plyn, blokuje výměnu kyslíku v plicích), fosgen (bezbarvý plyn se zápachem tlejícího sena se silnými dráždivými účinky; vzniká mimo jiné hořením chladicích kapalin obsahujících freon, např. ledniček), nitrozní plyny (způsobující dráždivý kašel, edém plic a následnou smrt udušením).

Jak poskytnout pomoc?

Obecné příznaky otrav se vyznačují potížemi s dýcháním, celkovou slabostí a někdy i halucinacemi. Bolest hlavy může způsobit nadýchání se například oxidu uhelnatého, oxidů dusíku, chlorovaných uhlovodíků; rozšíření zornic vyvolává inhalace chlorovaných uhlovodíků; načervenalé zbarvení kůže eventuálně až bezvědomí oxid uhelnatý apod. Na prvním místě je Vaše bezpečnost. Nepouštějte se bezhlavě do záchranných akcí.

- urychleně, je-li to možné a bezpečné, opusťte zakouřený prostor; případně, nacházíte-li se v místnosti, otevřete okna a zajistíte důkladné větrání (pokud v ní však nehoří - přístup vzduchu zvyšuje intenzitu hoření)
- pokud jste sami postižení, snažte se v zakouřené místnosti pohybovat co nejnižší při zemi směrem k oknu či ke dveřím, nejlépe podél zdi kvůli lepší orientaci
- chraňte si dýchací cesty kusem tkaniny (kapesníkem, šátkem, utěrkou), ke zvýšení účinnosti výrazně napomůže namočení tkaniny do vody či jiné tekutiny (džusu, mléka, limonády,...)
- upozorňujte na sebe voláním „HORÍ“ a boucháním do kovových předmětů, případně vyvěšením kusu látky z okna (např. trička, ručníku, prostěradla, hadru) a máváním
- postiženou osobu (osobu, která se nadýchala kouře) se pokuste dostat co nejrychleji na čerstvý vzduch; pokud je postižený v bezvědomí a nedýchá, je nutné ihned zahájit resuscitaci a přivolat pomoc zdravotnické záchranné služby na lince 155
- zůstaňte vždy v blízkosti postiženého, zajistěte protišoková opatření (nepodávat tekutiny), kontrolujte průběžně základní životní funkce (dýchání, srdeční činnost)